

Magyari Andrea

NYARALÁS

Unokatestvérem furcsa dolgokat talált ki: nagyanyám lemezeit hallgattuk, s meg kellett tanulnunk a szövegét. Ehhez, azt mondta, először le kell írunk. Így, míg nagyszüleink kora hajnaltól a dohányföldön dolgoztak, mi délelőttönként órákon át körmöltük a dalszövegeket a füledt, félhomályos szobában, a félig leeresztett redőnynél. Egyikünk lekapta a tűt a lemezről, és diktálta, mit írjon a másik, általában én írtam, noha én enélkül is gyorsan megtanultam a szövegeket, énekelni viszont nem akartam. Ivett meg a szöveggel együtt is folyton elrontotta valahol, Karády Katalint egyáltalán nem tudta utánozni, a *Sohase monddot* viszont jól csinálta, feltette hozzá nagyapám vadászkalapját. Meg ugyanarról a lemezről a Stollár Miki. *Ússz, ússz, ússz, Stollár Miki, te vízicsoda.* És tangóbetét: kinyújtja a karját, a végén hátrahajol, vadul forgatja a fejét jobbra-balra. Később otthon mindig ezt énekeltem, uszodában sose voltam, csak strandon, szerettem volna Hernádi Judit helyében lenni, akinek ilyen szomorú élete lehet, hogy Stollár Miki csúnyán cserbenhagyja. *Úgy járok kis szobámban ide-oda. Pedig már nincs remény.* Arról álmodoztam, hogy elhagynak, és én belehalok, de közben „viszem tovább” az életem, ahogy a tévében láttam. Viszik tovább, és talpra állnak. De ahhoz, hogy talpra álljak, hogy lehetőségem legyen talpra állni, kellett volna egy ilyen Stollár Miki. Anyámék élete unalmas volt, nem hagyták el egymást, a gyerekeiket szerették, és lepasszolták a nagyszülőkhöz, néha veszekedtek. Egyszer el akartak válni, aztán mégse.

Csepregi Éva is elég jól ment Ivettnek, *hé, uram, jöjjön énvelem*, éneklő Ivett a kalappal a fején, egy dezodor van a kezében, a másikkal pedig integet, mintha el akarna csábítani, szerinte, bár ezt nem értettem elsőre, rá kellett kérdeznem, miért csinálja. *Nélkülem üres a plaszpigát.* Mondom neki, hogy pigál, de rosszul tanulta meg, most már így marad. Vagy éjjel kimentünk labdázni az útra, a nagyszüleink már aludtak. Tizenegykor nem járt arra autó, a pizsama nagy volt rám, lecsúszott a nadrág, a nagynéném lánykori pizsamája, és hosszú is, beszorult a szandálom meg a talpam közé, lehúzódott a derekamról. Éreztem a bőrömön az éjszakát, meleg volt, és a levegő szalma- meg tehéntrágya-illatú. Aztán hirtelen elaludt minden utcai lámpa, nem láttunk semmit, az ég felhős volt, előtte sose láttam még igazi sötétet. Alig tudtunk bejutni a házba, nagyon féltem, dobogó szívvel másztunk be az ágyunkba, reggel kiderült, akkor éjjel kirabolták a kisboltot, amely szemben volt nagyanyám házával. Elvágta a vezetőkeket, azért lett hirtelen sötét. Egy másik éjszakán egy széket öltöztettünk be, kabát, kalap, vadásztáska az oldalára, nagyanyámék szobája elé cipeltük halkán, és ébren vártuk, hogy nagyapám felkeljen hajnalban, vártuk a hatást, de nem nagyon hallottunk semmit, csak hogy arrébb teszi a széket, megálljatok, nyitott be hozzánk délben, amikor hazajött a határból, ijesztőt építeni nagyapátoknak! És ha meghalok?! Ha megáll a szívem?! Nevettünk, pedig én tényleg féltem ettől, hogy annyira megijed, hogy meghal szegény, de nem mertem mondani Ivettnek, nehogy hülyének nézzen.

Amikor megérkeztünk, furcsán éreztem magam, nem nyaraltam még soha egyedül nagyanyáméknál, messze laknak tőlünk, nem is találkozunk nagyon gyakran. Ivettel

is csak karácsonykor, néha nyáron, amikor ők is eljönnek nagyanyánkhöz. Nem is tudom, ki találta ki, hogy jöjjünk el néhány napra, én vagy Ivett, még Nagyapa névnapján, amikor találkoztunk, úgy gondoltuk, ketten akarunk itt lenni, levélben meg is beszéljük az időpontot. Tényleg csak ketten vagyunk, Tamást, Ivett bátyját úgyse érdekeli, az én kistestvérem is hazament Anyáékka, a többi unokatesónk itt lakik a faluban, de őket még annyira sem ismerjük, mint egymást. Néha átjönnek Nagymamáékhoz, de csak köszönünk nekik, és mennek be a kiskonyhába.

Nagymama azt mondja, miénk a kyszoba, azt csinálunk, amit akarunk, a bútort is átrendezhetjük, ha úgy tetszik. Napközben egyébként is miénk az egész hűvös ház, a férfiak kint vannak a földeken, Nagymama tizenegyedtől a kiskonyhában főz, az udvar másik végében. Ivett szájában ceruza, úgy csinál, mintha egy hosszú szipkát hamuzna le éppen. Két évvel idősebb, mint én, azt mondják, nagyon hasonlítunk, ezt mindketten nehezen hisszük el, talán azért, mert Ivett szőke, én meg fekete vagyok, feketébb alig lehetnék, Apa szerint úgy nézek ki, mint Hófehérke, Ivett bőre viszont barna, a haja búzaszőke. Azt tervezzük, hogy tizenhat évesen befestjük majd a hajunkat, ő fekete lesz, én pedig kiszőkítem magam. Alig várom. Nem fogom hordani a szemüveget, csinállok szemtornát mindennap, állítólag két-három év alatt meg lehet javítani a szemet. Mindennap egy órát vagyok szemüveg nélkül, hogy hozzászokjam, bár itt Nagymamánál nem, mert nem látok semmit, és zavar, hogy Ivett lát.

Reggel, amikor felébredek, Ivett még alszik, kimegyek a vécére. A fürdőszoba köve vizes, a kádban még ott áll a piszkos, szappanos víz, amiben Nagyapa fürdött tegnap este. A víz felületén szürke hártya, mintha vak szem lenne alatta, egyszer láttam egy vak fiú szemét, az pont ilyen volt, nem merek belenyúlni a vízbe, hogy kihúzzam a dugót. Nem baj, nem olyan fontos zuhanyozni reggel, egyébként is nagyon félek a gáz-kályhától, ahogy belobban, amikor megnyitom a meleg vizet, és ha nem elég erős a vízszugár, akkor meg kialszik az egész, csak az őrláng marad, hideg a víz, kezddhetem előlről az egész vacakolást, közben megfagyok.

Más szag van, mint otthon, keserűbb, bűdösebb. Hosszan ülök a vécén, egy ottfelejtett Képes Újságot böngészek, amikor felállok, érzem, hogy elzsibbadt a lábszáram meg a combom, alig bírok mozdulni. Kicsit masszírozom a lábamat, mielőtt felhúzzom a pizsamanadrágom. Csend van, a fürdőszoba ablaka a kertre néz, ilyenkor vágyom legjobban haza, meg amikor alkonyodni kezd, eszembe jut, hogy Anya, Apa és Viki otthon vannak hárman, eszembe jut a kert, hogy Anyával minden este kimegyünk sötétedés előtt még utoljára, megnézzük a zöldségeket, Viki rohan az ágyások között. Ettől vagyok a legszomorúbb, a zöldségektől, a paprikabokor meg a káposzták, ahogy beleolvadnak lassan a sötétbe. De ilyenkor reggel is rossz egy kicsit, mert nyáron Anya szabadságon van, reggelit csinál nekünk, és szól a rádió.

Felöltözöm, nehogy sírni kezdjek, és kimegyek a kertbe. Bojtár elfekszik a porban, álmosan felém néz, de nem ugat. Nagyon félek tőle, Nagyapa szerint mindenkit szét-tép, csak őt engedi magához, de nappal láncon van, éjjelre engedik el. Fehér kuvasz, körülötte fehér szőrcomók, ahogy lélegzik, az orra körül táncolnak. Vedlik. Az eperfáról potyog az eper, összeragad a szőrrel, gurulnak szét, mintha lisztes, lila bogarak lennének.

A föld nedves, éjjel egy kicsit esett. A kert végében patak folyik, egészen addig lemegyek, azon túl a temető, Ivettel azt tervezzük, egyik éjjel oda szökünk ki, de minden éjjel halogatjuk, félünk, de nem mondjuk. Este mindig elhalasztjuk, és reméljük,

a másik nem veszi észre. Rettegek, hogy Ivett egyik éjjel azt mondja, most menjünk, és tudom, hogy ő is retteg, hogy pizsamában ki kell mennünk a temetőbe, Tibi, a legnagyobb unokatesónk állítólag volt kint már éjfél után, és a dédnagyanyánk sírján kísértet ült, ezt mesélte. És hogy ők nem féltek, hanem elszívtak egy cigit. A dédnagyanyánk néhány éve halt meg, Rebekának hívták, csak a kendőjére meg a szemüvegére emlékszem, és hogy fura szaga volt, Tibi szerint visszajár kísérteni, szerintem ez hülyeség, és sejtem is, hogy csak minket ijesztget vele, de mégse szívesen mennék a temetőbe.

Ez az ötödik napunk, kedd van, vasárnap jönnek értünk. Nem gondolok most rá, milyen messze van a vasárnap, éhes vagyok, és arra gondolok, el kell valahogy intéznem, hogy ne palacsinta és ne mákos tészta legyen ebédre, húst akarok enni, húst és uborkasalátát, valami sósat és erőset, bablevest, paprikás krumplit. Nagymama minden reggel megkérdezi, mit ennénk, reggeli nem kell, egyikünk sem éhes ébredés után. Ebédre Ivett palacsintát akar egyfolytában, fánkot, tejbegrízt, én hülye meg nem merek szólni, hogy ezeket utálok. Semmit, ami édes, nem szeretek, hányingerem támad tőle, de nem akarom, hogy Nagymamának külön baja legyen velem, hogy külön főzni kelljen rám. Nem szólok, és megeszem a palacsintát, nem akarom, hogy gond legyen velem. Tudom, hogy ebből lesz viszont a baj, mint az osztálykiránduláson, amikor nem tudtam pisilni, pedig nagyon kellett. Tudtam, hogy most kell pisilnem, mert nem állunk meg sokáig megint, és miattam nem lehet megállni, aztán mégis meg kellett állni, és épp miattam, mert nem bírtam tovább, de akkor se tudtam pisilni, és azt hittem, meg fogok halni. Gitta eljött velem a vécére, és azt mondta, hallgassam, ahogy ő pisil, de az se segített, úgy szálltam vissza a buszra, hogy alig tudtam már felegyenesedni. Végül amikor megérkeztünk a szállásra, berohantam a vécébe, és akkor kijött végre, és tudtam, hogy reggelig legalább nyugtom van, el lehet menni a vécére bármikor.

El kell intéznem a palacsintát viszont. Esetleg kérhetnék a napszámosok ebédjéből, megmondhatom Nagymamának, hogy nekem az jó lesz, de hát annyira igyekeznek, hogy nekünk külön főzzön. A napszámosok tegnap babgulyást ettek, a tetején vastag zsír úszott, biztos hánytam volna tőle éjjel, mégis jobban kívántam, mint a mákos tésztát, de nem mertem szólni.

Mire visszaérek, Ivett is ébren van, nyújtózik, mint egy macska. Látszik a melle a pizsamán át. Én nem akarok mellet, és nem akarom, hogy szőrös legyen a puncim, mint neki, hogy olyan legyen, mint Anya meg a barátnői. A willendorfi Vénuszra gondolok megint, a rajzórán tanultuk, és megíjédtem, hogy ha megnövök, én is olyan leszek, nagy mell, nagy, kövér puncsi, arca meg nincs, és lábfeje sem, sonkalába van, és majd nekem is ilyennek kell lennem, állandó fogyókúra, és nem szólhatok bele semmibe, felmegy az agyvizem, de nekem nincs szavam, az lesz, amit a férjem akar. Én imádni fogom a férjemet, mondja Ivett, és lehunyja a szemét, de hát azt se tudod, ki lesz az, válaszolom, Ivett kinyitja a szemét, és megvetően néz, elrontottam a játékot, minek akadékoskodom folyton. De ha, erőltetem mégis, azt se tudod, ki lesz, akkor hogy lehet szeretni? És ha nem tudnád, ki az anyukád, akkor is szeretnéd?, jut eszembe Kertész Kati, az osztálytársam, az apukája neveli, és azt mondja, nem lehet tudni, hol az anyukája. Nem halt meg, ez biztos. Kertész Kati bűdös, senki sem akar vele barátkozni, Anya azt mondja, ez szörnyű, nem csinálhatjuk ezt, és akkor én minden második szünetben játszom Katival, pedig nagyon vágyom rá, hogy Gittáékkal legyek, akik képeket meg levonókat cserélnek, de így csak két szünetet lehetek velük, kettőt meg Katival játszom,

mert vele nem játszik senki. Nem akarom, de úgy érzem, Anya szomorú lenne, ha nem játszanék vele, pedig Anya nem tudja, milyen bűdös, és azt sem, hogy azt tervezgeti, hogy fog mindenkit megölni, aki az osztályba jár. Gitta megvetően néz rám, amikor becsengetés után visszaülök hozzá a padba, én megkönnyebbülten fordulok felé, kiegészzelem, megnézem, miket cserélt a szünetben, Kertész Kati féltékenyen néz az utolsó padból, félek tőle. Kati azt mondja, az anyja Amerikában dolgozik, azért, hogy őt odavigye, és őt szereti legjobban a világon, de hát sose találkoztál vele, mondom, az nem számít, mondja Kati, attól még tudjuk, hogy ott vagyunk egymásnak. Nem tudom elképzelni, hogy Anya nincs.

Amikor visszaérek, Ivett a farmerját rángatja fel éppen, mindennél jobban vágyom egy ilyen farmerre, koptatott, világoskék. Összeírom, mit viszek a formaegyre, fontoskodik Ivett, és a csíkos füzetébe firkál azzal a ceruzával, amivel a szipkát szokta játszani. 2 bugyi, 2 zokni, adidas póló, elefántos póló, fari, ezeket írja fel, mindegyiket új sorba. Kifordulok a szobából, és lemegyek a konyhába nagyanyámhoz. Ivettért eljönnek ma?, kérdezem, el, kedves, mondja nagyanyám, mennek a lóversenyre vagy hova. Nem lóverseny, mondom, hanem autó. Az?, csodálkozik rám nagyanyám, a fene tudja, alig ért az ember valamit mostanában. Nekem Klári mintha azt mondta volna, valami lóversenyre mennek. Formaegy, mondom, azok versenyautók. És én akkor mit csináljak itt? Apa nem jön el értem? Nem tudom, drága, Kláriék is minek találnak ki ilyen hülyeséget, dohog Nagymama, vágja a répát. Biztos Pisti találta ki. Mért nem hagyják a gyereket legalább. De biztos téged is elvisznek, ha akarsz, vigasztal Nagymama, nem akarok én, mondom, jó nekem itt, nem érdekelnek a versenyautók. Nagymama, ehettek én is a napszámosok ebédjéből?, kérdezem hirtelen, mit, gulyáslevest? kérdezi csodálkozva Nagymama, azt, mondom, nagyon szeretnék gulyáslevest. Hogyne ehetnél, drága, mondja Nagymama, de csinálok nektek buktát meg gyümölcslevest, jó, mondom, majd utána eszem, de először inkább gulyáslevest, meg olyan erős paprikát, amelyet szoktál nekik adni, meg Nagyapának, tudod. Nagymama csodálkozik, de ad, hogyne adna, én megkönnyebbülten lépek ki a konyhából, lesz ebédem, erős paprikát is kapok.

Ivett a Lady Chatterley szeretőjét olvassa, otthonról lopta el, állítólag mindent meg lehet tudni belőle, de eddig még nem mondott róla semmi érdekeset, és félpercenként lapoz, ilyen gyorsan senki nem olvas. Nem találok az érdekes részeket, mondja álmosan, unom, mikor kezdődik már az, ahonnan meg lehet tanulni, hogy kell lefeküdni valakivel? Becsapja a könyvet, és a karjára hajtja a fejét, én az ágy másik oldalán fekszem, rettenetesen meleg van, félig alszom, aztán egészen.

Kiabálásra ébredünk, futkosás az ablak alatt, kinyitom a szemem, aztán becsukom megint, jaj, istenem, jaj nekem, Nagymama hangja átüt az álmon. Ivett felugrik, az ablakhoz fordul, az ablak ott van az ágyunk végében, ki lehet könyökölni az ágyról, megpróbálok felébredni, Ivett már ott ül a párkányon, mi van, mondom, nem tudom, válasszolja Ivett sírós hangon, Nagymama sír, és veszi fel azt a másik cipőjét. Kigurulok az ágy szélére, aztán felülök, és kimegyek az előszobába az üveges ajtóhoz, de nem látok át rendesen a függönyön. Kinyitom az ajtót, Nagymama az udvaron tényleg a cipőjét húzza, lecseréli a dorkóját, nyöszörög, menjél be, mondja Ilu néni, az egyik nagynéném, és tol vissza a házba, maradjatok bent Ivettkével. Nagymama jajgat, de mintha nem is ő lenne, csak egy maszk, egy jajgató maszk, felhúzza a barna cipőt, és nyíg, mint a kölyökkutya. Menjél be, maradjatok bent szépen, tuszkol be Ilu néni, és zárja rám az ajtót, nézzétek a tévét. Ivett még mindig a párkányon könyököl, várom, hogy majd mond valamit, de nem mond semmit, csak néz ki, fél, mint én.

Két óra múlva megjön Apa és Anya, Vikit otthon hagyták Mamóéknál, furcsán csonka a család Viki nélkül. Apa bejön a szobánkba, még mindig ott gubbasztunk Ivettel. Apa sírt, még sose láttam sírni, megáll előttem, gyere, drága, mondja, ettetek valamit? Nem, mondom, nemsoká jönnek anyukádék is, mondja Ivettnék, és őt is megsimogatja, gyertek, egyetek. Lemegyünk együtt a nyári konyhába, Anya főzi a gulyáslevest, amit Nagymama a napszámosoknak akart adni, de a napszámosok nincsenek sehol, a konyhaasztalon meggy, a fele kimagozva egy fehér lábasban, meg szétgurult almák. Anya szó nélkül kiszedi a levest, és vág két szelet kenyeret, Ivett sem szól, eszik némán, én is, a konyhaszekrényen csészealjra készítve néhány vékony, zöld jancsipaprika, odamegyek érte, apró karikákat vágok a levesembe. Apa nincs sehol, Anya, most mi van, kérdezem, Sanyi bácsi meghalt, mondja Anya, hogy halt meg?, kérdi Ivett, felakasztotta magát. Öngyilkos lett?, kérdezem, igen, mondja Anya, öngyilkos. Esszük a levest, Ivett a tányér szélére húzgálja a köménymagokat.

Klári néni egy órája sír, Nagymamát lefektették a hálóban, Nagyapa a nyári konyhában ül a kanapén, a szeme néz, de nem lát semmit, a bajusza lekonyult, mintha elfáradt volna, feküdjön le, apu, mondja Apa meg Klári néni felváltva, de Nagyapa nem fekszik le, csak ül. Hol van Marcsuka, csak ezt nyögi néha, Marcsu néni fekszik, bent van nála az orvos, jöjjön apuka is, nyögi Ilu néni ilyenkor, de Nagyapát nem tudják megmozdítani, ül, mint a kőszobor a pamlagon, csak a szeme vérzik, a szeme fehérje, látom, ahogy egyre véresebb, beszövik az erek. Sanyi bácsi Nagyapa meg Nagymama fia volt, Apa testvére volt, ülünk az asztalnál, és próbálom megérteni. Próbálom megérteni, hogy Viki meghal, de az egész nem értelmezhető, Viki otthon van, és nevet, eszik, vitaminyerek, mondja rá Mária néni, az orvos, mindenki szereti, Viki nem halhat meg, Sanyi bácsi meg öreg volt, ráncos, folyton borszaga volt meg cigiszaga. Nem szerettem vele találkozni, meg kellett puszilni. Minden rokont meg kell puszilni, ez nem jó, amikor kisebb voltam, elszaladtam tőlük. Sanyi bácsinak olyan szaga volt állandóan, mintha most jött volna a füstölőből éppen. Nagyon szomorúnak látszott, megkérdezte, hogy vagyok, és jól megy-e az iskola. Szervusz, Jancsikám, ezt mondta Apának mindig, és megsimogatta a vállát. Olyan volt, mintha Apa lenne az idősebb, pedig Sanyi bácsi a bátyja volt. Nem azért, mert Apa öregebbnek látszott, hanem mert mintha Sanyi bácsi tanácsot akarna kérni Apától, mindig úgy nézett ki. Mintha épp kérdezni akarna valamit, de aztán mégse. Halkan beszélt eléggé, Nagyapa egyszer kiabált vele, nem emlékszem, hogy mit. Sanyi bácsi elment, de előtte elköszönt rendesen mindenkitől, Nagymama kikísérte, utána veszekedett Nagyapával, mert bebüdösít a pipájával.

Tudom, hogy Sanyi bácsi Apa testvére, és bánt, hogy nem értek semmit. Apa az udvaron áll, odamegyek hozzá, Apa, mondom, és nagyon bénának érzem magam, Apa felém fordul, megölel, mit csináljak velük, zokogja, mit csináljak velük. Fúj a szél az eperfa felől, augusztus van, nemsokára jön az iskola, erre gondolok, új könyveim lesznek, Viki elsőbe megy, de már megtanítottam olvasni. Mint egy kutya, zokogja Apa, egyedül kínlódott a kötélén, azt akarom, hogy Apa semmire ne tudjon gondolni, menjünk haza, suttogom Apának, nézzük meg majd az autóversenyt a tévében, de Apa nem hall semmit, csúszkál a cipőtalpam alatt a nyálkás epervelő.